

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Social- og Integrationsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Dato: **2-2 MAR. 2012**
Kontor: Formueretskontoret
Sagsbeh: Mie Vinkel Sørensen
Sagsnr.: 2012-709-0043
Dok.: 369244

Social- og Integrationsministeriet har ved e-mail af 6. marts 2012 anmodet om Justitsministeriets bidrag til brug for besvarelsen af spørgsmål nr. 193-194 (Alm. del), som Folketingets Socialudvalg har stillet til social- og integrationsministeren den 24. februar 2012. Spørgsmålene er stillet efter ønske fra Karina Adsbøl (DF).

For så vidt angår spørgsmål nr. 193 har Social- og Integrationsministeriet afgrænset bidraget til at dreje sig om fuldmagtsreglerne generelt samt mulighederne for at iværksætte værgemål angående økonomiske forhold.

Spørgsmål nr. 193 har følgende ordlyd:

”Ministeren bedes redegøre for reglerne for institutionsansattes adgang til beboernes penge og indestående på bankkonti, herunder hvilken kontrol og sikkerhed der er for, at ansatte ikke forgriber sig på beboernes formue og/eller trækker mere på beboernes konto end aftalt eller rimeligt til dækning for ydelser afholdt af institutionen.”

Justitsministeriet kan i den anledning oplyse følgende:

”1. Om fuldmagtsreglerne kan Justitsministeriet generelt oplyse, at aftalelovens kapitel II, jf. lovbekendtgørelse nr. 781 af 26. august 1996 om aftaler og andre retshandler på formuerettens område, indeholder regler om retstillingen mellem fuldmagtsgiver og tredjemand, når en person med fuldmagt indgår retshandler på vegne af fuldmagtsgiver. Aftalelovens fuldmagtsregler regulerer således ikke retstillingen mellem fuldmagtsgiver og fuldmagtshaver (den som har fået fuldmagt til at handle på fuldmagtsgivers vegne).

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Det følger af aftalelovens § 10, stk. 1, at fuldmagtsgiver bliver umiddelbart berettiget og forpligtet overfor tredjemand ved den retshandel, som fuldmagtshaver foretager i fuldmagtsgiverens navn og indenfor fuldmagtens grænser.

Om fuldmagtshaver i en given situation har handlet inden- eller udenfor fuldmagtens grænser, beror på en konkret vurdering.

Endvidere følger det af aftalelovens § 11, stk. 1, at fuldmagtsgiver ikke bindes ved en retshandel, der ligger indenfor fuldmagtens grænser, hvis tredjemand indså eller burde have indset, at fuldmagtshaver overskred sin beføjelse.

Som anført regulerer aftaleloven ikke det interne forhold mellem fuldmagtsgiver (beboeren) og fuldmagtshaver (den institutionsansatte).

I selve fuldmagtskonstruktionen ligger imidlertid en pligt for fuldmagtshaver til at varetage fuldmagtsgivers interesse, herunder at følge fuldmagtsgivers anvisninger.

Såfremt fuldmagtshaver således ikke handler i overensstemmelse med fuldmagtsgivers anvisninger, vil det afhænge af dansk rets øvrige regler, hvilke konsekvenser en sådan adfærd vil kunne medføre.

Det bemærkes i den forbindelse, at en ansat, der for at skaffe sig eller andre en uberettiget vinding har tilegnet sig en beboers penge, efter omstændighederne vil kunne ifalde et strafferetligt ansvar efter reglerne i straffelovens kapitel 28 om formueforbrydelser, jf. lovbekendtgørelse nr. 1062 af 17. november 2011.

Særligt for så vidt angår erstatningsmulighederne henvises der til den samtidige besvarelse af spørgsmål nr. 194 (Alm. del) fra Folketingets Socialudvalg.

2. Justitsministeriet kan herudover generelt oplyse, at reglerne om værgemål findes i værgemålsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1015 af 20. august 2007.

Det følger af værgemålslovens § 5, stk. 1, at der kan iværksættes værgemål for den, der på grund af bl.a. sindssygdom, herunder svær demens, eller anden form for alvorligt svækket helbred er ude af stand til at varetage sine anliggender, hvis der er behov for det. Værgemål efter § 5 kan begrænses til at angå økonomiske forhold, hvis der kun er grund til at have en værge på dette område, jf. § 5, stk. 3, 1. pkt.

Personer, der er under værgemål, er ikke umyndige, med mindre de også er frataget den retlige handleevne. I forbindelse med værgemål efter § 5, der omfatter økonomiske forhold, kan den retlige handleevne fratages, hvis dette er nødvendigt for at hindre, at den pågældende udsætter sin formue, indkomst eller andre økonomiske interesser for fare for at forringes væsentligt, eller for at hindre økonomisk udnyttelse, jf. § 6, stk. 1, 1. pkt.

Den, der er frataget handleevnen, er umyndig og kan ikke selv forpligte sig ved retshandler eller råde over sin formue, medmindre andet er bestemt, jf. § 6, stk. 2.

Et værgemål skal afpasses efter den pågældendes behov og må ikke være mere omfattende end nødvendigt. Der kan ikke ske en fratagelse af handleevnen efter § 6, hvis den pågældendes interesser i tilstrækkeligt omfang kan tilgodeses ved værgemål efter § 5, jf. værgemålslovens § 8, stk. 1.”

Spørgsmål nr. 194 har følgende ordlyd:

”Ministeren bedes redegøre for, om der findes erstatningsmuligheder i tilfælde, hvor institutionen eller ansatte har trukket for store beløb på beboernes konto, eller i et kriminelt øjemed har lænset kontoen.”

Justitsministeriet kan i den anledning oplyse følgende:

”Justitsministeriet kan generelt oplyse, at det er en betingelse for at få tilkendt erstatning, at der foreligger et ansvarsgrundlag. Endvidere er det en betingelse, at skadelidte ved handlingen er blevet pådraget et økonomisk tab, og at der er årsagsforbindelse mellem den skadegørende handling og den indtrådte skade. Endelig skal den indtrådte skade have været påregnelig (adækvat).

Medmindre andet følger af lovgivningen eller er fastlagt i retspraksis, er ansvarsgrundlaget culpa. For den ansatte betyder det, at den pågældende vil kunne ifalde erstatningsansvar, hvis vedkommende har handlet culpøst.

Endvidere gælder der i dansk ret den almindelige regel, at en arbejdsgiver hæfter for det erstatningsansvar, som hans arbejdstager måtte pådrage sig for uforsvarlige skadegørende handlinger, der er foretaget i forbindelse med arbejdstagers udførelse af sit hverv. Denne regel – det såkaldte principalansvar – bygger på grundsætningen i Danske Lov 3-19-2. Arbejdsgi-

veren hæfter imidlertid ikke for den ansattes skadegørende handlinger, hvis der er tale om en helt usædvanlig (abnorm) adfærd. Om en given handling må betegnes som helt usædvanlig beror på en konkret vurdering.”

Morten Bødskov

Rikke-Louise Ørum Petersen